

Flora en fauna quickscan Papeweg te Oud-Beijerland

Rapportnr.
Auteurs

Opdrachtgever
Datum uitgave

2016-N16
Evelien van Doorn &
Sander D. Elzerman
Dhr. M. Lagrand
21 april 2016

Flora en fauna quickscan Papeweg te Oud-Beijerland

Aanleiding

In het kader van een bestemmingsplanwijziging in de gemeente Oud-Beijerland is een flora en fauna onderzoek uitgevoerd. Middels een oriënterend onderzoek ('quickscan') wordt een indruk verkregen van de mogelijkheid dat zich beschermde soorten binnen het plangebied bevinden. Hieruit moet blijken of soortgericht vervolgonderzoek nodig is. Dit kan mogelijk leiden tot de aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet en het treffen van beschermingsmaatregelen.

De opdrachtgever is van plan om twee woningen te realiseren op een perceel aan de Papeweg 5 te Oud-Beijerland (Figuur 1). De huidige gebouwen op het terrein, bestaande uit twee loodsen en een woonhuis, zullen hiervoor wijken. Op het terrein was voorheen een garagebedrijf met woonhuis gevestigd. Ten tijde van het onderzoek deden de loodsen dienst als opslagplaats en was het woonhuis onbewoond. Het kadastrale perceel 92 (gemeente Oud-Beijerland) heeft nog geen woonbestemming.

Figuur 1. De ligging van de projectlocatie aan de Papeweg is aangegeven met een rode pijl (bron: GoogleMaps).

Methodiek

Voorafgaand aan het veldbezoek zijn openbare bronnen geraadpleegd op het voorkomen van beschermde flora en fauna in het onderzoeksgebied en de directe omgeving. Dit geeft een indruk van de soorten die op basis van verspreiding in het gebied voor kunnen komen. Vervolgens is op 8 april 2016 is het projectgebied bezocht om te onderzoeken of lokale situatie geschikt is voor de potentiële soorten.

De inventarisatie richtte zich op de aanwezigheid of potentie van het gebied voor beschermde flora en fauna. De nadruk lag op de soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes (Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen dan is een ontheffing verplicht.

Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna.

De weersomstandigheden waren voldoende gunstig om een gedegen indruk te krijgen van het gebied (bewolgingsgraad 6/8, temp. 6°C graden, 2Bft zuidwestenwind). De (potentiële) functionaliteit van het onderzoeksgebied is voor alle beschermde soortgroepen tijdens het veldbezoek beoordeeld.

Wet- en regelgeving

Dit onderzoek richt zich op de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. De bescherming wordt vormgegeven door verbodsbepalingen en een Algemene Zorgplicht.

Voor bepaalde soorten geldt een vrijstellingsregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden geen afbreuk mogen doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierenpopulaties. Voor soorten die in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn (Tabel 3) worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten (Tabel 3) gelden daarnaast verzwaarde eisen.

De aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken (Ministerie van EZ). Wanneer de wetgeving van de Flora- en faunawet overtreden wordt dan kan een handhaver het werk stilleggen, de activiteiten verbieden, beëindigen en/of een proces-verbaal opmaken. Een overtreding op de Flora- en faunawet wordt gezien als een economisch delict. Het Openbaar Ministerie zal in het geval van een overtreding uiteindelijk het vonnis uitspreken.

Algemene Zorgplicht (Art. 2)

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en niet van individuele dieren. Echter, de intrinsieke waarde van elk individueel dier en plant wordt wel erkend. Mensen mogen hier dus niet onzorgvuldig mee omgaan. Vanuit deze gedachte is de Zorgplicht opgesteld:

- *Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;*
- *De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten, nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.*

De Zorgplicht is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Ontheffing, Soortenstandaard en Ecologisch Werkprotocol

Wanneer een beschermde plant of dier getroffen dreigt te worden door de werkzaamheden dan moeten maatregelen genomen worden om dit te voorkomen. Mitigerende maatregelen worden getroffen voordat de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Op deze manier biedt het de mogelijkheid aan beschermde soorten om uit te wijken wanneer de werkzaamheden van start gaan. Compensatie gebeurt daarentegen achteraf. Als het project op zijn einde loopt of afgerond is worden nieuwe mogelijkheden geboden aan de beschermde soort om zich opnieuw te kunnen vestigen. Gedacht kan worden aan het inmetelen van Gierzwaluwdakpannen bij een nieuwbouwproject. Voor een aantal soorten worden vaak ontheffingen aangevraagd. Het ministerie heeft voor deze soorten 'Soortenstandaarden' ontwikkeld. In deze Soortenstandaarden staan de ecologische aspecten van de betreffende soort en richtlijnen voor degelijk onderzoek. Daarbij wordt een set van standaard mitigerende en compenserende maatregelen beschreven. Een deskundig ecooloog kan beoordelen op welke wijze de maatregelen toegepast kunnen worden bij de specifieke situatie. Welke maatregelen getroffen moeten worden bij het project worden vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol. Dit werkprotocol geeft praktische richtlijnen voor de uitvoering van de maatregelen. Het ecologisch werkprotocol is aanwezig op de plaats van uitvoering en bekend bij alle betrokken partijen.

Verbodsbepalingen

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het ‘Nee, tenzij’-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is er geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om vooraf het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het projectlocatie bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten. De volgende verbodsbepalingen zijn in dit kader van belang:

Artikel	Verbodsbepaling
8	het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
11	het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Een aantal soorten flora en fauna kent een zwaarder beschermingsregime (Ministerie van LNV, 2005). Deze soorten zijn opgenomen in drie tabellen. Het is mogelijk om voor deze soorten een ontheffing aan te vragen. Of een ontheffing aangevraagd moet worden hangt af van de zeldzaamheid van de soort en impact van de werkzaamheden.

In **Tabel 1** staan de soorten met het lichtste beschermingsregime. Voor soorten die opgenomen zijn in deze tabel geldt een algemene vrijstelling of ontheffing met lichte toetsing. De vrijstelling geldt voor de volgende werkzaamheden:

- Bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw);
- Bestendig gebruik;
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Vallen de activiteiten onder één van deze noemers dan is de vrijstellingsregeling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet van toepassing. Als geen sprake is van dit type werkzaamheden dan is toch een ontheffingsaanvraag nodig. De Algemene Zorgplicht blijft in alle gevallen wel van kracht.

Bij **Tabel 2** is sprake van een zwaarder beschermingsregime. Hier dient voor de werkzaamheden, zoals die genoemd zijn bij Tabel 1, te worden gewerkt volgens een Gedragscode. De door het ministerie goedgekeurde gedragscodes hebben een landelijke dekking, maar zijn alleen van toepassing binnen een bepaalde sector, zoals de Waterschappen, gemeentewerken of Bouwsector. Op de website van het ministerie staat een overzicht van de goedgekeurde gedragscodes. De maatregelen uit een gedragscode worden op de specifieke situatie aangepast in de vorm van een Ecologisch Werkprotocol. Alleen indien volgens de gedragscode of een ecologisch werkprotocol gewerkt wordt is een ontheffing niet nodig. Bij alle overige activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd die bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een lichte toets krijgt.

Het zwaarste beschermingsregime kent **Tabel 3**. In deze tabel staan soorten die op Europees niveau onder druk staan. Het zijn soorten, die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de Algemene Maatregel van Bestuur. Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden is het verplicht een ontheffing aan te vragen. Een gedragscode volstaat hier in de meeste gevallen niet.

Vogels

In de bovengenoemde tabellen zijn vogels niet opgenomen. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden in beginsel gelijkwaardig beschermd. Het is in het algemeen verboden om vogels te doden, te verontrusten, hun nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen te verstoren. Indien de werkzaamheden vallen onder in Tabel 1 genoemde activiteiten dan kan worden volstaan met een goedgekeurde gedragscode. Voor alle overige activiteiten dient een ontheffing aangevraagd te worden. In de praktijk gaat het met name om werkzaamheden gedurende het broedseizoen. Buiten het broedseizoen zullen de meeste activiteiten minder problemen geven. Uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De nesten van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet verstoord worden. De jaarrond beschermde vogelsoorten zijn ingedeeld in vijf categorieën. Voor de soorten uit de vijfde categorie geldt alleen onder specifieke omstandigheden een ontheffingsplicht.

Voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen

Naast de dieren zelf worden ook hun voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen beschermd. Onder een voortplantingsplaats wordt niet alleen een nest van een vogel of kolonieverblijf voor vleermuizen verstaan, maar ook de directe omgeving. Sommige faunasoorten zijn zeer kritisch wat betreft hun foerageerplek of slaapplek. Zij stellen specifieke eisen aan het leefmilieu en kunnen ook moeilijk overschakelen op een veranderde situatie. Indien werkzaamheden invloed hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Resultaten

Het projectgebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens zijn de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten beschreven.

Beschrijving projectgebied

Het projectgebied ligt ten oosten van de dorpskern Oud-Beijerland aan de Papeweg. De Papeweg begrenst de noordoostkant van de projectlocatie. Ten zuiden van het projectgebied ligt een laagstam boomgaard. Ten noordwesten van het erf bevindt zich de Stougjesdijk.

Binnen het projectgebied staan twee loodsen en een woonhuis. De loodsen zijn gebouwd in resp. 1960 en 1965. Hier was een garagebedrijf gevestigd (Figuur 2). Hedendaags dienen de loodsen als opslag voor oude heftrucks, caravan, auto's, banden en een autobrug. De loodsen zijn voorzien van een plat dak, enkelwandige muren en grote ramen (Figuur 3). Alle schoorstenen op het dak zijn afgesloten.

Figuur 2. Vooraanzicht van de grote loods.

Figuur 3. Vooraanzicht van de kleine loods.

Het woonhuis dateert uit 1936 (Figuur 4). Ten tijde van het veldbezoek was het onbewoond en diende als kantoorruimte. De woning is voorzien van een pannenzadeldak (Figuur 5). Het dak ziet er op het eerste gezicht goed uit, maar van binnen is veel lekkage zichtbaar (vooral bij de schoorsteen). Het woonhuis is door verzakkingen gaan scheuren. Deze scheuren zijn van buitenaf gestuct.

Figuur 4. Vooraanzicht van het woonhuis.

Figuur 5. Aanzicht van de woning vanaf de Stougjesdijk.

Verder bestaat het projectgebied voornamelijk uit betonnen verharding en een grasveld met een aantal laagstam fruitbomen (Figuur 6 en 7). Er is geen open water op het terrein aanwezig.

Figuur 6. Aanzicht van de woning en kleine loods met op de voorgrond enkele fruitbomen.

Figuur 7. Overzicht van de betonnen beplating naast de grote loods.

Aangetroffen (beschermde) soorten

Vogels

Naast de bescherming tijdens de broedtijd is voor een aantal soorten mag de nestlocatie ook buiten de broedtijd niet aangetast worden. Tijdens het veldbezoek is de één van deze jaarrond beschermde soorten waargenomen op de projectlocatie. Hierbij gaat het om de Huismus *Passer domesticus*. Een mannelijke vogel zat in de dakgoot van het woonhuis te zingen. Dit gedrag is meestal een sterke aanwijzing dat de nestlocatie zich daar bevindt (SOVON, 2002; Heij, 1985). Geregeld vloog hij naar een grote haag achter de boomgaard (buiten het projectgebied) waar het geluid van meerdere Huismussen klonk. Onduidelijk is waar de nesten van deze exemplaren aanwezig kunnen zijn. Het projectgebied is echter wel geschikt voor meerdere broedparen om hier te nestelen, bijvoorbeeld onder de dakpannen of in de grote laurierstruiken achter het huis. Vervolgonderzoek tijdens de broedtijd is nodig om het aantal nestlocaties in het projectgebied te bepalen. Een andere jaarrond beschermde vogel, die vaak broedt in gebouwen, is de Gierzwaluw *Apus apus*. Aangezien de meeste Gierzwaluwen nog onderweg vanuit het overwinteringsgebieden in Afrika waren, is de geschiktheid van de projectlocatie ingeschat op basis van de eisen die de soort aan zijn broedplaats stelt. Deze vogel komt net als de Huismus algemeen voor in de Hoeksche Waard (SOVON, 2002; Luitwieler *et al.*, 1999). Een andere overeenkomst tussen beide soorten is de voorkeur voor het broeden onder dakpannen. Alleen heeft de Gierzwaluw een vrije aanvliegroute nodig. Bij het invliegen en verlaten van het nest heeft de soort genoeg ruimte nodig. Alleen de kopgevels bevinden zich hiervoor op voldoende hoogte. Op korte afstand tot de kopgevels bevinden

zich echter een loods en een boom (Figuur 5 en 6). Hierdoor wordt de aanvliegroute beperkt. Dit maakt het weinig aantrekkelijk voor de soort. Het is dan ook niet aannemelijk dat zich een nest van de Gierzwaluw in de woning bevindt.

Voor de overige jaarrond beschermde soorten ontbreekt geschikt biotoop voor nest of vaste rust- en verblijfplaats.

Ten tijde van het veldbezoek was het broedseizoen voor diverse soorten al begonnen. Bij de rondgang over het terrein zijn de volgende algemeen voorkomende soorten waargenomen: Houtduif *Columba palumbus*, Merel *Turdus merula*, Tjiftjaf *Phylloscopus collybita*, Koolmees *Parus major*, Vink *Fringilla coelebs* en Groenling *Carduelis carduelis*. Deze zangvogels hielden zich voornamelijk op in de boomgaard ten zuiden van de projectlocatie. Twee Boerenzwaluwen *Hirundo rustica* vlogen geregeld boven de projectlocatie, maar hebben geen binding met het gebied. In het aanwezige groen kunnen diverse soorten zangvogels tot broeden komen. De nesten en de functionele omgeving van alle vogels in Nederland zijn beschermd gedurende de broedtijd.

Zoogdieren

Er zijn tijdens het veldbezoek geen zoogdieren waargenomen.

De verblijfplaatsen, vaste vliegroutes en essentiële foerageergebieden van alle vleermuizen in Nederland zijn strikt beschermd. Alle soorten staan vermeld in Tabel 3 uit de bijlage van de Flora- en faunawet. Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van verschillende verblijfplaatsen. Een gebouw of boom kan hierbij meerdere verblijfsfuncties vervullen. Sommige soorten rusten overdag in gebouwen (Limpens *et al.*, 1997). De muren van het garagebedrijf zijn eensteensmuren. Deze zijn niet geschikt voor vleermuizen.

Het woonhuis uit 1936 heeft spouwmuren. Vanaf de binnenzijde was vanaf de zolder naar buiten te kijken door een scheur in de muur. Door openingen aan de onderzijde van het dak (tussen dakgoot en muur) kunnen vleermuizen makkelijk de spouwmuur in. Tevens kunnen vleermuizen via de kieren tussen muren en gevelpannen kruipen. Daarnaast wordt de tuin mogelijk gebruikt als foerageergebied. Nader onderzoek naar het gebiedsgebruik door vleermuizen kan meer inzicht geven in de functie van het projectgebied voor deze zoogdieren.

Er zijn tevens diverse soorten licht beschermde zoogdieren die in het projectgebied kunnen voorkomen. Met name de tuin is geschikt voor soorten als Egel *Erinaceus europaeus*, Veldmuis *Microtus arvalis* en Bunzing *Mustela putorius*. Deze zoogdieren staan vermeld in Tabel 1 uit de Flora- en faunawet. De soorten uit deze tabel zijn vrijgesteld van een ontheffing, maar ze vallen wel onder de Algemene Zorgplicht.

Vaatplanten

De volgende ruigtekruiden zijn geïdentificeerd op de projectlocatie: Smalle Weegbree *Plantago lanceolata*, Scherpe Boterbloem *Ranunculus acris*, Paardenbloem *Taraxacum officinale*, Speenkruid *Ficaria verna*, Gewone Hoornbloem *Cerastium fontanum*, Paarse Dovenetel *Lamium purpureum*, Witte Dovenetel *Lamium album*, Wilgenroosje *Chamerion angustifolium*, Oranje Havikskruid *Hieracium aurantiacum*, Madeliefje *Bellis perennis*, Kleine veldkers *Cardamine hirsuta*, Hondsdraf *Glechoma hederacea* en Klein Kaasjeskruid *Malva neglecta*.

Deze planten duiden op een voedselrijke bodem. Dit is een logisch gevolg van de bemesting van de aangrenzende boomgaard. Daarnaast is er een kleine boomgaard met elf laagstam fruitbomen op het terrein en een kleine tuin aan de dijkkant van het woonhuis. De tuin is ingericht met gecultiveerde planten en een paar kleine bomen.

In het projectgebied zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen. Op basis van het biotoop kunnen deze worden uitgesloten.

Overige soortgroepen

Voor de andere soortgroepen wordt het onderzoeksgebied op basis van het veldbezoek en de literatuurgegevens niet geschikt geacht voor beschermde soorten.

Conclusie en aanbevelingen

Om de bouw van twee woningen mogelijk te maken is een bestemmingplanwijziging van het perceel aan de Papeweg 5 in de gemeente Oud-Beijerland, provincie Zuid-Holland, nodig. Bovendien dient de aanwezige bebouwing verwijderd te worden. Als onderdeel van de procedure is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. De resultaten worden gebruikt voor het op te stellen bestemmingsplan. Het verkennende onderzoek heeft het volgende beeld opgeleverd van de geschiktheid van het projectgebied voor beschermde soorten:

- *Vogels – jaarrond beschermd*
Bij het veldbezoek zijn aanwijzingen gevonden voor tenminste één broedplaats van de Huismus. Op de dakgoot van de woning zat een mannetje te zingen. In een nabijgelegen haag (buiten het projectgebied) waren nog meer Huismussen aanwezig. Het is mogelijk dat (een deel van) de groep binnen het projectgebied broedt. Om hier meer duidelijkheid over te krijgen is vervolgonderzoek nodig. Het onderzoek naar Huismus bestaat uit tenminste twee bezoeken tussen 1 april en 15 mei. Tussen de afzonderlijke inventarisatiemomenten dienen tenminste tien dagen te liggen (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014).
- *Vogels – algemeen*
Bij het veldbezoek zijn enkele algemeen voorkomende zangvogels waargenomen. Deze soorten kunnen tot broeden komen in de tuin. Alle broedvogels zijn beschermd tijdens de broedtijd. Indien struiken en bomen gesnoeid of verwijderd worden dan dient rekening gehouden te worden met nesten en broedende vogels.
- *Zoogdieren*
Op verschillende plekken bij de woning zijn openingen aangetroffen die toegang bieden tot de spouwmuur. Hier kunnen vleermuizen gebruik van maken. Met name voor een algemene soort als de Gewone Dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* is een open stootvoeg of spleet tussen de gevelrand en een dakpan al voldoende. Conform het Vleermuisprotocol (NGB, VZZ & GaN 2013) dient het projectgebied op de verschillende typen verblijfplaatsen onderzocht te worden. Het protocol schrijft voor dat de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen onderzocht moet worden op basis van tenminste vier bezoeken in de periode half mei – begin oktober. Tenminste twee bezoeken zijn daarvan gericht op het voorjaar en twee op het najaar. Tussen elk bezoek dient tenminste twintig dagen te zitten.
- *Planten*
Er zijn geen beschermde planten aangetroffen. Op basis van het biotoop en gebiedsgebruik vallen deze ook niet te verwachten.
- *Overige soortgroepen*
Op basis van het ontbreken van geschikt biotoop en/of de landelijke verspreiding vallen beschermde soorten van overige soortgroepen ook uit te sluiten.
- *Algemeen*
De soorten, die vermeld staan in Tabel 1 van de Flora- en faunawet, vallen onder een algemene vrijstelling. Alle broedende vogels en hun nesten zijn beschermd ex. art. 10 en 11 van de Flora- en faunawet. De werkzaamheden dienen dan ook buiten het broedseizoen plaats te vinden. Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient men te allen tijde rekening te houden met de in de Flora- en faunawet opgenomen Algemene Zorgplicht (Art. 2). De Zorgplicht houdt in dat schadelijke effecten aan planten en dieren door menselijk handelen tot een minimum beperkt worden. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle flora en fauna in Nederland ongeacht de beschermde status.

Indien een beschermde situatie wordt vastgesteld dan kan een ontheffing op basis van art. 75 uit de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn. Mogelijk dient gewerkt te worden conform een gedragscode of ecologisch werkprotocol. Wanneer geen beschermde soort gebruikmaakt van het plangebied dan kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden met in achtname van de Algemene Zorgplicht uit de Flora- en faunawet.

Literatuur

Heij, C.J. 1985. *Comparative ecology of the house sparrow *Passer domesticus* in rural, suburban and urban situations*. Proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam.

Limpens, H., Mostert, K. & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Luitwieler, M., Mesker, C., Strucker, R. & J. Verkerk (red). 1999. *Vogels van de Hoeksche Waard*. Hoeksche Waards Landschap, Oud-Beijerland.

Meijden, R. van der. 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23e druk. Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

NGB, VZZ & GaN. 2013. *Vleermuisprotocol 2013, 25 maart 2013*. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging VZZ & Gegevensautoriteit Natuur.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014a. *Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus**. Versie 2.0, december 2014. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Flora en fauna quickscan Papeweg te Oud-Beijerland

Status uitgave	Concept
Rapport nr.	2016-N16
Auteurs	Evelien van Doorn & Sander D. Elzerman
Datum uitgave	21 april 2016

Foto's	Evelien van Doorn
Kaartmateriaal	GoogleMaps

Projectnr.	2016026
Opdrachtgever	Dhr. M. Lagrand

© Elzerman Ecologisch Advies
Leeuwerik 20
3299 BZ Maasdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.